

KOT

KUNST OMKRING TROLDEN
NR.4, 26. ÅRGANG DECEMBER 2018

Særudstilling:
Anders Bruun-Møller
**BOGHANDLERENS
BILLEDUNIVERS**

DECEMBER 2018

Lørdag den 1. kl. 11 og dag for dag i december

Årets julekalenderudstilling med værker af Vejen-kunstneren Anders Bruun Møller (1911 – 1989).

Fredag den 28. – søndag den 30. kl. 11-18

Kunstudstilling i Rødding Centeret. Jørgen Larsen, Kirsten Abelsen, Conny Maxwell og Malene Sanddal.

JANUAR 2019

SIDSTE UDKALD 6. januar 2019

Særudstilling: Billedhuggeren Niels Skovgaard – en formens mester.

Fredag den 18. med fernisering kl. 16 – søndag den 3. februar

Udstilling: Alice Frost (Tekstbilleder) og Karen Falten (Filterarbejde).

Søndag den 20. kl. 13 – 16

9. bukettur med møde ved Brørup Kirke.

Mandag den 28. kl. 19.15

Kvindelige avantgardekunstnere i det 20. årh. v/ Jørgen Steinicke. 3. foredrag i rækken over "Kvindelige malere - et strejftog".

Tirsdag den 29. kl. 19.30

Kunstforeningens ordinære generalforsamling med efterfølgende lodtrækning på Knudepunktet.

FEBRUAR 2019

Uge 7

Vinterferieværksted. Onsdag, torsdag og fredag med workshops fra kl. 11 – 15. Gratis for alle!

Søndag den 17. kl. 13 – 15

10. bukettur med møde på Gesten Kirkegård.

Mandag den 18. med fernisering kl. 16 – mandag den 18. marts

Udstilling med maleri og grafik af Jes Nordby på Vejen Bibliotek.

Fortsat: FEBRUAR 2019

Onsdag den 20. kl. 18

Filmen "Vogterne" med let anretning i Rødding Bio. Tilm. til anretning senest 14. feb. til 31908748/41582576

Fredag den 22. kl. 10 - 18

Indlevering af værker til den censurede udstilling.

Lørdag den 23. – søndag den 24. kl. 10

Åben censurering.

MARTS 2019

Lørdag den 2. med fernisering kl. 14 – søndag den 17.

Den censurede udstilling.

Fredag den 8. kl. 19.30

Koncert med The Islanders med en let anretning på Knudepunktet. Entree: 200/250 kr: Forsalg på museet eller tlf. 79966940 fra den 2. januar – MobilePay / kontant

Mandag den 11. kl. 19

Generalforsamling i RC med billeder fra årets gang v/ John Sau.

Søndag den 17. kl. 13 – 15

11. bukettur med møde ved Læborg kirke.

Mandag den 18. kl. 19

Generalforsamling.

Tirsdag den 26. kl. 18.30 fra RC

Aftentur til Gram: "Kvalitet og design". Besøg på "Egetæpper" med malerier af William Hansen.

Tilmelding: Tlf. 30236713/74841053 inden 21. marts.

Torsdag den 28. kl. 19.30

Forfatteraften med Helle Helle: "de". Samarbejde med Vejen bibliotek med rabat for klubben KUGLEN. Entree: 60/80 kr. Billetter på vejbib.dk, på biblioteket eller ved indgangen.

 Kunst 6630, Rødding

 Sydjysk Kunstforening, Galleri 46, Holsted

Hvor ingen piktogrammer står, foregår arrangementerne på Vejen Kunstmuseum.

ABSOLUT SIDSTE UDKALD 6.1.2019: BILLEDHUGGEREN NIELS SKOVGAARD

Tilbage i august var der folkefest i Vejen. Hendes Majestæt Dronningen kom til byen for at tage del i åbningen af udstillingen om Niels Skovgaard som billedhugger. Omkring 1000 gæster var mødt frem for at vinke og hilse på – og vejret viste sig fra sin smukkeste side med høj sol.

Niels Skovgaard-udstillingen har stået, som var den en fast del af museets samling. Som museets hovedperson var Skovgaard også levende optaget af keramikken, og selv om han egentlig var uddannet maler, skabte han tre skulpturelle værker, der står som hovedværker i den danske billedhuggetradition. Gennembruddet var *Magnusstenen*, der i 1898 blev indviet få kilometer fra Vejen i Skibelund Krat. Dernæst fulgte i 1916 opstillingen på Kulturvet af *Havhestebrønden* og i 1932 fik *Grundtvig* og *Livskilden* sin faste plads i Vartovs indre gård. Absolut SIDSTE UDKALD for at se udstillingen i Vejen bliver søndag den 6. januar 2019, hvorefter udstillingen pakkes ned for at rejse til Fuglsang Kunstmuseum på Lolland. Der vises et udvalg af den sammen med et udvalg af Skovgaards malerier. Helheden kan ses dér fra den 25. januar til den 28. april. ■

▼ *Magnusstenen* blev indviet i Skibelund Krat i 1898.

▼◀ *Havhestebrønden* blev skitseret i 1906, opstillet på Kulturvet i 1916 og flyttet til Grønnegården i Bredgade 68 i 1924-

▼▶ *Den knælende Grundtvig* ved Livskilden blev indviet i den indre gård ved Vartov sommeren 1932.

ANDERS BRUUN-MØLLER BOGHANDLERENS UNIVER

Af Teresa Nielsen, museumsleder

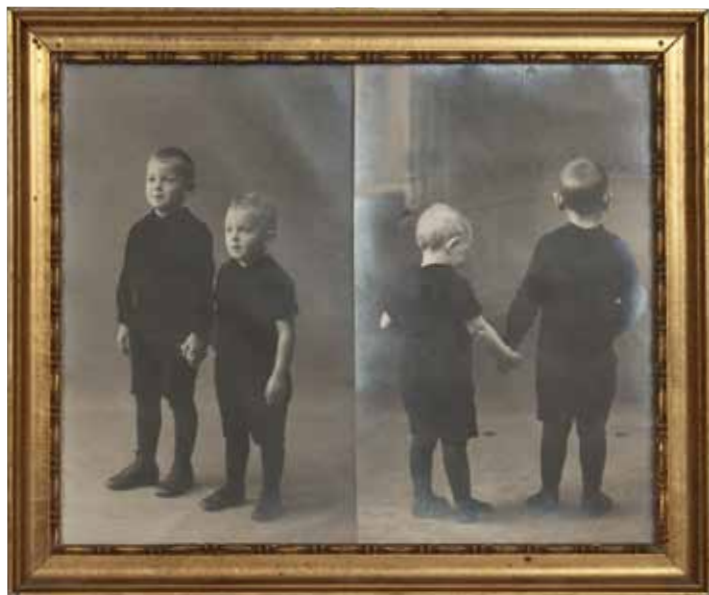
"Kunsten betyder noget for Anders Bruun-Møller, og det har den altid gjort. I sin barndom opholdt han sig meget hos Niels Hansen Jacobsen, som var en slægtning til ham. Han begyndte dog ikke selv at lege med kunsten før i 1941, da Hansen Jacobsen døde. Anders Bruun-Møller og en god ven, maleren Thomas L. Jørgensen opholdt sig i billedhuggerens atelier, hvor de eksperimenterede med farver og pensel."

Interview med Anders Bruun-Møller på hans 75-års fødselsdags, 1986

BAGGRUND

Anders Bruun-Møller (1911-1989) og hans lillebror, den senere hortonom Povl Bruun-Møller (1913-1992), voksede op med et særlig nært forhold til deres mors Morbror Niels – Vejen Kunstmuseums hovedperson, billedhuggeren Niels Hansen Jacobsen. I en længere periode i løbet af 1918 kom de helt tæt på ham. Hans hjem blev også deres, mens deres forældre var ramt af *Den Spanske Syge*, der verden over slog millioner af mennesker ihjæl i slipstrømmen af Første Verdenskrig.

Mange år senere erindrede Anders Bruun-Møller, at de to brødre blev fordelt, så han boede hos sin mormor på *Gaarden*, mens hans bror boede i *Hytten*, hos Hansen Jacobsen og dennes anden hustru Kaja. "Det var for os noget af en oplevelse, for dér kunne alting lade sig gøre. Vi måtte

► Efterkommere har gemt på en ramme med fotos af storebror Anders og lillebror Povl Bruun-Møller hos fotografen set forfra og bagfra. De må være fra omtrent den tid, da børnene boede hjemmefra. Bemærk, at man på billedet til højre kan ane et par stykker slik på gulvet – lokkemad til at få dem til at stå helt stille.

jo alting, og det var spændende ved Hansen Jacobsens keramiske ovne og være med i, hvad der foregik dernede." ... "Det var for mig selve livet at få lov til at hjælpe Hansen Jacobsen med at sætte keramik ind i ovnen, se det komme ud i små stykker, og kun finde ganske få eksemplarer, der var hele." Bruun-Møller mindedes, hvordan det gik for hans mor, da hun langt om længe var blevet rask og skulle hente sin yngste søn Povl i Hytten: "Min bror var på det tidspunkt kun fem år, mens jeg var syv og gik i skole. Jeg var lidt mere voksen. Da hun så kom og hentede ham, kunne han ikke kende sin mor."

▼ En del af billedhugger Niels Hansen Jacobsens slægtninge er her samlet ved "Hytten". Fra venstre sidder Henny Bruun-Møller og ved hendes side billedhuggerens søster med Povl til venstre og Anders til højre. I græsset ligger bagest Marrens søn Karl Peter og i forgrunden Hennys mand H.P. Bruun-Møller.

ANDERS BRUUN-MØLLERS UDDANNELSE

Som ung drømte Anders Bruun-Møller om at blive litograf. Han ville gerne kunstnervejen. I en tid, hvor forældres ord vejede tungest, blev virkeligheden en anden. Lakonisk står der i en lokal portrættartikel: "Faderens levevej syntes faderen sikrere – og derved blev det."

Som ung gik Anders Bruun-Møller på realskolen i Vejen. Derefter var han et par år i lære hos sin far. De følgende skridt blev elevplads hos Bøtker Jensen i Nyborg og efterfølgende ansættelser i boghandel i Hornbæk, siden på Lindegårdsvej i Charlottenlund og derefter hos P. Blicher i Kolding, inden han vendte tilbage til Vejen.

I en udateret interviewsamtale mindedes Bruun-Møller, at han en dag pludselig så en annonce for en dekorationsskole i Hamborg. "Det var i 1936 og så tog jeg derned og det var for øvrigt en forfærdelig tid i Hamborg, det var lige da Hitler var rigtig i gang." Om skolen fortalte han: "Der var en orden uden lige i den skole. Jeg synes jeg lærte en masse dernede. Det var dekoration, man lærer at skrive skilte. Man lærer at lave blikfang. Man lærer i det hele taget, hvordan man opbygger en udstilling." Efterfølgende fik han job som dekoratør hos G. Hassing på Rådhuspladsen. En serie gamle fotos viser, at han havde god sans for vinduesdekoration – så god, at han et år vandt forlaget Fremads konkurrence om vindueudsmykning. Præmien var en kærkommen

rejse til Rom med hustruen Grethe. Siden fik han også førstepræmie i en konkurrence udskrevet af Gylden-dal. Over årene rejste han siden jævnligt sydpå for at se på verdenskunsten og arbejde med egne værker. Kort efter krigen gik den første rejse i slutningen af 1940'erne til Bornholm. Siden tog han ud i Europa, når han eksempelvis i oktober 1951 rejste via Amsterdam og Bretagne til Paris, og i 1973 var han med datteren Charlotte på Kreta.

Han fik sin faste arbejdsplads i Bruun-Møllers Boghandel – leverandør til byen og en del af de mange elever på Askov Højskole. I januar 1958 skete der et generationsskifte. Anders Bruun-Møller overtog forretningen efter sin far, der dog fortsat dagligt var at finde på kontoret sammesteds. Da faren døde i 1971 afhændede han boghandlen det følgende år, og trak sig tilbage. Endelig fik han mulighed for at fordybe sig i sit billedunivers. I en transkriberet interviewartikel mindedes han: *"Jeg må jo indrømme, at jeg som boghandler ikke rigtig interesserede mig nok for det. Der har altid været lidt svinkeærinder ind imellem. ... Jeg ville egentlig gerne have sluttet noget før, men jeg kunne ikke nænne det overfor far."*

ANDERS BRUUN-MØLLERS BILLEDUNIVERS

I værkstedslængen mod øst ud i haven ved familiens bolig på Øster Allé 4 – få hundrede meter fra Vejen Kunstmuseum – indrettede Anders Bruun-Møller over årene et lyst og rummeligt værksted med masser af udstyr. Der var trykpresse og en stor faldsaks til alt det papir, han skar til sine sarte pasteller og akvareller.

For Anders Bruun-Møller blev billederne et helle. Indledningsvis opstod de i hans fritid. Kunsten var et rum han primært have for sig selv. Men i perioder delte han det med andre billedfolk som ungdomsvennen Thomas L. Jørgensen fra Kolding og i Vejen med Martha og Svend Holm-Larsen, der frem til 1994 var leder af Vejen Kunstmuseum.

I 1986 blev der på Vejen Kunstmuseum afholdt en retrospektiv udstilling med Anders Bruun-Møllers værker. Den blev vist som optakt til hans 75-års fødselsdag den 14. juni. I en anmeldelse skrev Orla Nielsen retorisk om, hvorfor der skulle vises en Anders Bruun-Møller-udstilling?

▲ Et eksempel på Anders Bruun-Møllers evner som dekoratør.

Her har han udsmykket vinduet i boghandlen i Vejen med keramik af Niels Hansen Jacobsen. En del af den tilhørte hans slægtninge. Over årene havde billedhuggeren i boghandlen haft et udsalg af sin keramik. Det skete særligt ved jule-tid, hvor man kunne købe af hans "julebaging".

Hans ræsonnement lød, at Anders Bruun-Møller "gennem sit liv har været den lokale person, som næst efter billedhuggeren Niels Hansen Jacobsen har betydet mest for kunstlivet i byen, dels i kunstforeningen og dels i udviklingen af museet." Samme år blev Anders Bruun-Møller udnævnt til æresmedlem af Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn. I sin takketale sagde han, at æren egentlig burde være tilfaldet hans far, H.P. Bruun-Møller, der var medlem af foreningen gennem 65 år og ligeledes nåede at gøre så meget for Vejen Kunstmuseum.

Udstillingen bestod af 74 værker i en blanding af malerier, pasteller, akvareller og collager. Dertil kunne man se omkring 40 værker fra hans og hustruen Grethes omfattende kunstsamling. Endnu en dimension tilførtes udstillingen gennem en lysbilledeserie, der viste Anders Bruun-Møller med kamera. Udstillingens ældste malerier var fra 1946 – et landskab og en opstilling.

▲ Anders Bruun-Møllers ses med et af sine sømbilleder, der i dag er i samlingen i Vejen

▼ Collage med tysk madpakke-dæksel, 1948.

COLLAGER

Abstrakte billeder med en høj stoflighed opstod der i hans collager, hvoraf de ældste, der var udstillet i 1986, var fra 1948. En af dem vises aktuelt på Vejen Kunstmuseum. På en finerplade har Bruun-Møller monteret en oval metalramme og nogle bånd. Bagpå har han skrevet: *Refsing Plantage 1948 / Dæksel fra tysk madspand.* I en artikel i Folkebladet den 20. marts 1986 står der: "Han har fundet gammelt jern rundt omkring til collager. Hans allerførste værk lavede han lige efter besættelsen, og det var låget fra en tysk madspand, han havde brugt."

Som Pippi Langstrømpe var Bruun-Møller tingfinder. På en baggrund, der ofte var finér i forskellige stadier af opløsning, "malede" han sine collager med hundredevis af søm eller fundne sager – eksempelvis

▲ Akvarel fra Bornholm 1953. Ved kysten står Anders Bruun Møllers hustru Grethe med paraply sammen med datteren Charlotte og dennes veninde Bente Lund.

afsvedet tjærepap fra den stor brand på fabrikken hos Phønix Tagpap.

Ved sit sommerhus på Fanø havde han på stranden ved Rindby et evigt skiftende overdådigt lager af opskyl fra Nordsøen og Atlanten. Om sit virke fortalte han: *"Jeg kan li' at blive overrasket. For mig er den bedste ting at blive overrasket. Jeg går aldrig ud for at lede efter noget bestemt. Men pludselig ser jeg det og ved med det samme, at her er det."* Materialerne kunne også ligge lige for,

som da sognegården i Vejen blev opført i 1986. Op af jorden dukkede en masse keramiske skår, der stammede fra et pottemagerværksted, der havde ligget i Nørregade nr. 96 – formodentlig dér, hvor det fortæller, af de sidste ting, Niels Hansen Jacobsen havde modelleret, blev brændt efter hans død. Af skårene lavede Anders Bruun-Møller en collage, der endnu findes i sognegården.

Om collagerne skrev Orla Nielsen tænksomt og klogt ved 1986-udstillingen: *"Som det beskedne menneske han er, har han en vis bekymring ved at lade sådanne arbejder være fremme. De er oftest lavet for sjov og tillægges ikke større betydning, men her går han nok fejl af sine egne talenter, for collagerne afslører både fantasi, stilfornemmelse, proportionssans og grader af humor og alvor."*

I forbindelse med de hundredvis af skolebesøg i december til den gradvise åbning af udstillingen, har det været tankevækkende at høre, hvor meget hans collager sætter i gang. En finerplade med hundredvis af søm, et rundt stykke kort og uegale træstykker kan på få minutter være både et landskab med en sø og en bordegård under stjernerne i en græsplæne eller en blomstereng...

AKVARELLER

Til lokalavisen udtalte Bruun-Møller på sin 75-års dag: *"Hvis jeg overhovedet kan male, er det ude i Vejen Mose, for dér har jeg været flere hundrede gange og kender det så godt. Dér kan jeg lide at være, især om efteråret, hvor det er helt fantastisk med lyset. Jeg kan også bedst male de mørke farver, skarpt sollys er ikke mig."* Mosen var livet igennem hans yndlingsmotiv og ses på størsteparten af udstillingens akvareller. *"Efter at have*

siddet i mosen en hel dag og malet måske otte billeder, ryger de syv ofte ud, når han kommer hjem og får kigget på dem.”

De tidligste af Bruun-Møllers akvareller er dateret først i 1950'erne og har netop Mosen som motiv: ”Når jeg sidder i mosen i mange timer og så kommer i gang med at male, tænker jeg ikke på, hvad jeg vil have frem, for jeg er helt opslugt af det

at male og fange de rigtige farver.” Som beskuer må man ned i tempo, fordybe sig. Fra akvarel til akvarel handler det ikke om at fange et motiv men en stemning og et særligt lysindfald. Vel var han selv særlig glad for de mørke toner, men her er også tindrende sollys og stjerneklar himmel en tidlig morgen – gå på opdagelse, tolkninger ligger fri. Under de mange skoleklassers besøg i december er hans akvareller blevet set som landskaber, men der har været delte meninger, om det er jorden vi ser eller søstykker – nok ikke så sært, for ved hans sommerhus på Fanø, hvor han gik meget på stranden, var havet og klitterne. De er noteret på en af akvarellerne.

Kigger man nærmere på Bruun-Møllers akvareller, har en del af dem en året karakter, lidt som om farven krakelerer. I et af de mange fødselsdagsinterview i 1986 afslørede han, at det var en særlig teknik, som han

▲ En af Anders Bruun-Møllers billeder fra Mosen, som han oplevede den i 1961 i pastel og fedtkridt.

◀ Anders Bruun-Møller i sit værkstedsrum i haven ved Øster Allé 4 i Vejen.

havde perfektioneret: I akvarellen blandede han lidt tusch, som han kunne få til at virke, så det så ud som om farven krakelerede.

KUNSTSAMPLEREN

Anders Bruun-Møller delte formodentlig sin kunstinteresse med andre i byen såsom Phønix-direktøren Marius Koed, der i sit hjem på Skovvej 14 havde en anseelig kunstsamling, der er beskrevet i et trykt katalog. Koed var en del af den gamle boghandler H.P. Bruun-Møllers netværk. De to var halvdelen af en ugentlig bridgeklub sammen med musikdirektør Niels Lauridsen og snedkermester Søren Willadsen – en af landets dygtigste på sit felt.

Kunstsamlingen, som Anders Bruun-Møller og hans hustru Grethe byggede op, fik man et indtryk af på hans 1986-udstilling. Der blev blandt andet vist tre billeder af Frede Christoffersen, et tredelt maleri af Erling Frederiksen, Erik Hoppes "Sommerdsag i en park", Egill Jacob-

▲ *Udateret akvarel - et søstykke eller et landskab ved nattetide.*

► *En akvarel, hvor Mosen er set i 1985 med høj blå himmel.*

sen og Corneille var repræsenteret med et billede hver; Harald Leth med 10 og Albert Mertz med hele 13 værker. Om dem skrev han selv: "Det er en broget række værker, der dog ikke er samlet ud fra ønsket om at skabe et repræsentativt udsnit af periodens kunst. De må ses som udtryk for, hvad jeg personligt har følt som for mig væsentligt, en sum af oplevelser, der hver for sig har givet mit liv en næring, som jeg ingen dag har kunnet være uden."

I samlingen fremhævede Anders Bruun-Møller særligt to af kunstnerne. Hans beskrivelser synes også at sige lidt om ham selv:

"HARALD LETH: Skumringsmaleren. Man siger om hans billeder, at de er vemodsfyldte, ejer en blid sørgmodighed. Han elsker det tidspunkt, hvor dagen er ved at være forbi. Det er, har han engang udtalt, ligesom der i den tid er noget mere stramt over koloritten. Få har så vågent et blik for livet under åben himmel som Harald Leth.

ALBERT MERTZ: Her møder vi et menneske, der realiserer sig fuldt ud. Åbner vore øjne for hverdagens og livets rigdomme, humorens tragik og sindets mangfoldighed. Den koloristiske sensibilitet er egnetlig stor hos Mertz, hvor han ofte ytrer sig med megen nænsomhed. Det er i virkeligheden en af hans fineste, men måske mindst pågtede egenskaber."

Om opbygning af samlingen fortalte ham: "Når vi havde haft en god julehandel i boghandlen, tog vi til København og købte et billede med hjem. Jeg har også haft en konto hos en kunsthandler derovre, og når jeg så havde lidt penge til overs, sendte jeg dem derover og kunne så købe noget af og til."

I næste nummer af Kunst omkring Trollden bringes en artikel med lidt mere om Anders Bruun-Møllers familie og boghandlen.

JES NORDBY

Kunstforeningens udstilling på Vejen Bibliotek
Mandag den 18. februar – mandag den 18. marts
Fjernisering mandag den 18. februar kl. 16 – ALLE ER VELKOMNE

ET UNIVERS I ALTING

Jeg tegner verden ved at reflektere over dens forskellige fænomener, tage forskellige elementer ud af deres vante sammenhæng, tegne dem ned i en ny, der resulterer i skitser, der kan kædes sammen i det uendelige, så alle mine billeder bliver små dele i en større sammenhæng, sådan forstået, at det er det samme billede, jeg arbejder videre på, den samme helhed eller livsforståelse jeg arbejder på at udvide. Det har taget mig 40 års intenst arbejde at bygge det system, den forståelse eller dette billedsprog op. Og jeg har gjort det ved at fordybe mig i og arbejde ud fra forskellige udtryksmåder inden for malerkunsten.

Jeg har erfaret, at jeg - ud fra en fællesmenneskelig betragtning – må rumme dem alle i mit Selv. Derfor har jeg gennemarbejdet hver enkelt retning, det naturalistiske maleri, det kalligrafiske, det naive, det abstrakte, det spontane, det koloristiske, det surrealistiske osv., så de er blevet struktureret og levendegjort i mit sind og følelsesliv. Ud fra dette arbejde har jeg formet en helhed. Fra de forskellige elementer, oplevelsesmuligheder og planer har jeg lagt disse sammen til ét billede, sådan at mit indblik i den sanselige virkelighed bliver mere flydende, mere fleksibel.

Alt dette kan jeg bedst illustrere således. Først en pyramide, hvor alle fire sider er et spejl eller en isme. Jeg går på jorden og kigger ind i spejlet. På den måde kan jeg kun se den ene side ad gangen. Jeg ser i det første, hvad spejlet reflekterer – sådan ser virkeligheden ud (måske naturalistisk). Hvis jeg så i tid bevæger mig til næste side og ser, hvad dette spejl reflekterer, finder jeg, at sådan ser virkeligheden også ud (måske abstrakt). Når jeg er nået hele vejen rundt, kan jeg se, at der er mange virkeligheder, her fire, som alle må være relativt sande. Herudfra kan jeg danne en sammenhængende relativ virkelighed. Det illustreres ved et keglespejl, så overgangene bliver flydende. Min spadseretur omkring dette bliver en ubrudt oplevelse. Dog har jeg stadig tiden med som faktor, men – fordi jeg nu har kendskab til de forskellige virkeligheder – kan jeg stille mig op på

spidsen af keglespejlet. Her har jeg et "fast", et absolut transcendent udgangspunkt, hvorfra jeg kan overskue hele keglen på én gang, hvorudfra al relativ virkelighed udgår og mødes – et åbent punkt, hvor billedets centrum bliver alle og ingen steder. "Tyngdekraften" ophæves, og alting flyder/strømmer. Det er ud fra den metode, jeg nu arbejder – en proces hvor jeg kan udvide min bevidsthed, den verden, det billedsprog, den illusion, jeg har bygget op – koble det transcendent med det fysiske, lade ånden gennemtrænge formen og farven, lade det indre rum favne det ydre, så verden strømmer gennem mig - at jeg til stadighed selv skaber den.

ALTING

At Elske Jorden
 At Elske Himlen
 At Elske Væren
 Midt I Altings Vrimlen
Jes Nordby, multi-kunstner

HUMOR, KÆRLIGHED & EROTIK

I Jes Nordbys billeder trives kærligheden til akkompagnement af fuglefløjt og de sprøde toner fra en harmonika. Farverne er glade, de elskende er glade, dyrene er glade og vi, vi bliver glade, når vi ser på billederne. Jes Nordbys verden er en rar og sjov og forelsket verden, hvor blomsterne blomstrer og solen skinner, og hvor kærligheden besejrer alt. Og læg nøje mærke til det: der skal en stor portion kunstnerisk kunnen for at opnå dette. Jes Nordby kan sit kram. Jeg kender ikke andre kunstnere, der kan få en til at smide alt, hvad man har i hænderne, og give sin kone, mand eller kæreste et ordentligt smækks. Men det kan Jes Nordby, og tak for det!

Tom Jørgensen, redaktør af Kunstavisen

DET MYLDRENDE LIV

"Jes Nordby's krible-krams-verden er sprælske ophobninger af både alvor og livsglæde og ikke mindst det sidste... Hans ekspressive, både naturalistiske og lidt naive arbejder har nemlig en egen munter sorgløshed. I de lysende, smukke helheder, meget personlige og rumlige universer, bindes alle detaljer fint sammen i velafstemte koloristiske harmonier. For midt i mylderet forstår han at få de enkelte arbejder til at hvile i sig selv, samtidig med at de bevarer karakteren af noget sprudlende og levende og har rytmisk musikalitet."

Alex Steen, kunstkritiker ■

ORDINÆR GENERALFORSAMLING

Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn

Generalforsamling tirsdag den 29. januar 2019

Kl. 19.30 på Knudepunktet – Kærhøjparken 19 – 6600 Vejen

DAGSORDEN

1. Valg af dirigent

2. Formandens beretning

3. Kassererens beretning

4. Fastsættelse af kontingent for 2018

Nuværende er 175,00 kr. pr. medlem

5. Indkomne forslag

Forslag skal være formanden i hænde senest fredag d. 18. januar 2019

6. Valg til bestyrelsen

På valg er: Anna Hartvig, modtager ikke genvalg, Karen Marie Knudsen, modtager genvalg, Marianne Roland Munk, modtager genvalg

7. Valg af suppleanter

På valg er: Kirsten Engel Sørensen, modtager genvalg, Bodil Meineche, modtager genvalg

8. Valg af revisor

Jan Jepsen modtager genvalg.

9. Valg af revisorsuppleant

Elsbeth Boysen modtager genvalg.

10. Orientering om Vejen Kunstmuseum

Museumsleder Teresa Nielsen orienterer.

11. Eventuelt

Efter generalforsamlingen er der kaffebord samt bortlodning af gevinster. Generalforsamlingen vil blive krydret med en sang eller to. ■

▲▼ Keramiske fåde af Jes Nordby

BUKETTURE – ET MØDE MED KUNSTEN, PLANTERNE OG NATUREN

Af Teresa Nielsen, museumsleder

I Kunst omkring Trolde var der i juni 2018 en artikel om projektet BUKETTURE i forlængelse af den førte travetur. Den fandt sted i maj på en strækning af Holmeåstien ved Baldersbæk, grossererplantagen ved Hovborg. Siden har der været BUKETTURE til Skærsø i juni, Foldingbro i juli, Konegåen syd for Tobøl i august, Rødding i september, Skibelund i oktober, Raving ved Kongeåen i november og senest ved Lintrup her i december.

BUKETTURENE arrangeres i fællesskab mellem Vejen Kunstmuseum, Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling og Vejen-Brørup Hævekreds. På turene har der været mellem 20 og næste 80 deltager afhængig af vejret, annoncering – og mange andre faktorer. Undervejs er der en livlig samtale mellem folk fra meget forskellige "verdener", da arrangementerne annonceres bredt i de tre foreningers netværk. Der opstår en berigende tværfaglighed med afsæt i et kunstværk og en efterfølgende travetur gennem naturperler, der nok er kendte i deres lokalområde, men på denne måde bredes ud til en større kreds. Indenfor Vejen Kommune opstår der en fortrolighed med diversiteten i #voreslandskab.

8. BUKETTUR: FRA LINTRUP KIRKEGÅRD TIL VIGGOS SØER OG PANSERGRAVEN

Turen startede på Lintrup Kirkegård ved Niels Hansen Jacobsens gravsten for folke-mindesamler Hans Pilegaard (1857-1931). Tæt ved ligger stenen for tre brødre, der alle bukkede under for *Den Spanske Syge*, der hærgede Europa i 1918-1919. Tæt på kirken var der stop ved en samling mindsten for sognets dansk- og tysksindede, der faldt under Første Verdenskrig.

VIGGOS SØER – EN OASE

Langs markskel gik turen ad "Sporet ved Lintrup" over en bæk til Præsteskov, også kendt som Lyngbjerg. Takket være nu afdøde Viggo Vestbjerg og den lokale entreprenør Tage Hauberg åbenbares her på den ellers sumpede bakkeskråning i dag en smuk idyl. De fik anlagt tre forbundne søer, og i dag passer frivillige på forbilledlig vis en afvanding

▲ På Lintrup Kirkegård står Niels Hansen Jacobsens sten til minde om folke-mindesamleren Hans Pilegaard.

▼ Lintrup Kirke

omkring stierne. Fra den højeste til den laveste sø er der nok fald til et "naturligt" springvand, der veksler mellem en stille piblen til en adskillige meter høj stråle. Ved afløbet er der konstrueret et møllehjul med overfald. Et indtryk af stedet findes her: <https://www.youtube.com/watch?v=r6uSmvw3BZo>. Tæt ved Lintrup Kirke og nabo til stien ligger Lintrup Børnecenter, der over årene har haft stort udbytte af, at børnene ad stien går på opdagelse ved Viggos Søer og dér bliver fortrolig med naturen. Ved søerne er der borde, bænke, en overdækket bålplads og et shelter.

GUDRUN FRA WAGNERS OPERA "NIEBELUNGENS RING" OG EN PANSERGRAV...

Som en voldsom kontrast til idyllen ved Viggos Søer ligger der få meter borte en rekonstrueret strækning af en pansergrav. Den var en af de tre spærrestillinger, som værnemagtens overkommando i Berlin i foråret 1944 besluttede at få gravet på tværs af Syd- og Sønderjylland. Den omkring 73 km lange Gudrundstilling gik fra Vestkysten ved Ribe ind over Lintrup langs Kongeåen videre ad Gesten å, lille å, nord om Lunderskov af Åkjær Å og Kolding Å frem til Kolding by. Med god udsigt mod nord var det oplagt at bygge på den sydlige side af åløbene. På nettet kan man læse, at Gudrundstillings pansergrav var omkring 4 m dyb, 2-3 m bred i bunden og 5-6 m bred for oven. De stejle sider og det dybe hul ville bremse ethvert køretøj. Gudrundstillingen havde også beton- og pigtrådsspæringer, skyttegrave, løbegange og stillinger til maskingeværer, mortérer og kanoner. Viggo Vestbjerg havde kendskab til stedet, og da man begyndte at grave efter sporene, faldt jorden og en del af den gamle pansergrav åbenbarede sig.

▲▲ På broen over bækken på vej til Lyngbjerg ses "Buketbanen" på prøvetur den 5.12.2018 - en blanding af repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling og Vejen-Brørup Havekreds.

▲ På travetur ad "Sporet i Landskabet" fra Lintrup Børnecenter mod Lyngbjerg.

► Deltagere på anden bukettur i maj 2018 på De vilde Blomsters Dag. Turen gik til Skærso, en enestående lobeliesø.

Nordpå lå Brynhild-stillingen og syd for Kriemhild – alle tre er navne på meget forskelligartede kvindefigurer i den tyske komponist Richard Wagners operatrilogi "Niebelungens Ring". Wagner var Hitlers yndlingskomponist, og navne fra hans værker var oplagte at bruge til de anlæg, som man udskrev massevis af folk til. I den sene fase af krigen måtte man nøjes med det forhåndenværende. Gudrunstillingen blev udført som jordarbejde og graven foret med store mængder af træstammer konfiskeret i lokale skove. Ved håndkraft skabtes disse enorme gravearbejder. Omfanget er i dag stort set usynligt. Ved en lov nr. 327 af 7. juli 1945 blev det besluttet at tankgrave i hele landet skulle fjernes ved statens foranstaltning, uden udgifter for grundejerne.

Alene af Gudrunstillingen nåede man med massiv indsats ved udskrivning af krigsfanger, tyske arbejdere og soldater, medlemmer af det tyske mindretal og danske entreprenører – og trods bevidst langsomt arbejdende danske bidragsydere – at få 58 km færdig i tiden fra den 8. september 1944 og frem mod, at tyskerne fortrak sydpå for ved Kriemhild-stillingen at kunne forsvare sig mod sydlige angreb.

DECEMBER BUKETTEN

Da BUKETTUR-projektet startede, var der frygt for, om der ville være noget interessant at plukke i disse mørke vintermåneder. Ret overraskende har det været, at der endnu i december var mange friske grønne blade at sætte sammen med efterårets røde toner og de visne brun-orange blade. De stærke lyserrøde/orange toner fra benveden og de røde bær på Kristtornen lyste op i buketten. Lidt som en blomstrende papyrusplante ses Vejbred-skeblad øverst i buketten med sit fine spind af tomme blomsterstande.

På prøveturen den 5. december blomstrede *Bellis* fortsat overalt, men ved plukning viste de små planter sig at være stivfrosne. Der blev også fundet *Brunelle*, smukke lilla blomster der fortsat klarede sig vældig fint i kulden. Som en ekstra farveklat blev der fundet en gren med gul bævresvamp.

ARTSLISTE

Bøg, Bregner, Kornel, Benved, Lærk, Birk, Cotoneaster, Rødel, Rødgran, Sitka gran, Fyrhindbær, Vild kørvel, Lyng, Spiræa, Dunhammer, Vejbred – skeblad, Nøkkeroser, Hundegræs, Bellis, Hyrdetaske, Stedmoderblomst, Draphavre, Mos, Lav og Gul bævresvamp

DE SIDSTE FIRE AF 12 BUKETTURE

9. BUKETTUR. Søndag den 20. januar 2019 kl 13-16

Vi mødes ved Brørup Gl. Kirke ved landevejen mellem Brørup og Holsted for at se en af billedhugger Niels Hansen Jacobsens mest usædvanlige gravsten og hans sten for herredsfuldægtig H.C. Clausen. Derfra går turen i bil ind i Stille plantage, hvor vi ser hans mindesten for plantagens vigtige personer. På travetur rundt i plantagen ser vi på frøstande og andre spor af de planter, der vokser dér.

MØDESTED: Brørup gl. Kirkegård, Adsersbølvej 1, 6650 Brørup

10. BUKETTUR. Søndag den 17. februar 2019 kl 13-15

Vi mødes på Gesten Kirkegård for at høre om et par af Niels Hansen Jacobsens gravsten. Derfra går turen til Langebjerg Plantage, hvor vi ser hans mindesten for lægen August Petersen - og så er vi indholdsmæssigt tilbage ved første bukettur: Ved Baldersbæk så vi Anders Bundgaards sten for Holger Petersen, og han var bror til August Petersen! I plantagen ser vi vinterens spor af stedets vækster.

MØDESTED: Gesten Kirke, Kirkevej 11, 6621 Gesten

11. BUKETTUR. Søndag den 17. marts 2019 kl 13-15

Vi mødes foran Læborg Kirke for at se den mægtige runesten med Thorshammeren. Syd for kirken hører vi om Niels Hansen Jacobsens mindesten for tre drenge. Derfra går turen til Vittrup Baun, hvor vi oplever et stykke velbevaret hede med sine karakteristiske vækster. Ved baunen står et stort udkigstårn, der er spor af skyttegrave og masser af spændende historier.

MØDESTED: Læborg Kirke, Læborgvej 5A, 6600 Vejen

12. BUKETTUR.

Søndag den 28. april 2019 kl. 13-15

Vi mødes ved Holsted Kirke, hvor præsten Helle Yskes og museumsleder Teresa Nielsen taler om kunstneren Kræsten Iversen og de glasmosaikker, han har udført til kirkens vinduer. Vi ser også Bjøvlundtolden, der er indmuret i tårnets vestside. Vi går på stien langs Holsted Å til Skoleplantagen, hvor Kai Lassen og Teresa Nielsen fortæller om mindestenene. Undervejs ser vi på forårets spæde vækster.

MØDESTED: Holsted Kirke, Vestergade 11, 6670 Holsted

HELLE HELLE - MED UDGANGSPUNKT I ROMANEN "DE"

Forfatteraften torsdag den 28. marts kl. 19 - 21 på Vejen Kunstmuseum

Helle Helle holder foredrag om sit forfatterskab med hovedvægt på romanen *de*. Hun fortæller om skriveprocessen, om hvordan en roman bliver til og om, hvorfor den – heldigvis – aldrig bliver som planlagt.

Helle Helle er en af Danmarks stærkeste prosaister. Hendes forfatterskab begyndte eksperimenterende og avantgardistisk, men hun har derfra gradvist udviklet sin helt egen stil. Hun kan som ingen anden beskrive en overflade, der er ved at krakelere. Med en nøgtern realisme og rammende replikker indfanger hun hverdagen, hvor dramaet lurer lige under overfladen.

Hun er født i 1965 og opvokset i Rødby. Hun er uddannet fra Forfatterkolen i 1991 og debuterede i 1993 med romanen *'Eksempel på liv'*. Helle Helle har modtaget en række priser og præmieringer, bl. a. Kritikerprisen, PO Enquist-prisen, De gyldne laurbær og Det Danske Akademis Store Pris. Helle Helles noveller og romaner er oversat til tyve sprog.

Romanen "de"

Helle Helles seneste udgivelse er romanen *'de'* fra 2018.

'De' er mor og datter. De bor på Lolland engang i 1980'erne; datteren begynder i gymnasiet, hendes mor arbejder i forretning. Alt ånder tilsyneladende udramatisk hverdagsliv i provinsen, men noget truer. Under fortællingen ligger en undertone af sorg og tab.

En stor læseoplevelse og en stærkt bevægende roman. ■

Af Marie Strøm, museumsformidler

I løbet af sensommeren har Skibelundteltet været base for to oplevelsesrige begivenheder. Årets sommerbilledskole i august og formidlingstilbuddet VORES LANDSKAB, som i september måned endnu engang rejste ud på turné. Fra begyndelsen har Skibelundteltets skiftende placering i det lokale landskab skabt rum for billedkunstneriske undersøgelser af den omgivende natur. Telttur og natur hører sammen. Sådan har det også været i sensommeren 2018, hvor et gennemgående tema har været landskabsmaleri i det fri.

Sommerbilledskolen 2018

Siden 2007 har Atelierloftet på Vejen Kunstmuseum dannet ramme om en sommerbilledskole i uge 32. Som noget nyt har sommerbilledskolen i år haft base i Skibelundteltet, som ved denne lejlighed blev opstillet ved Skibelund Krat – netop der, hvor billedhuggeren Niels Hansen Jacobsens ottekantede atelier oprindeligt lå. I teltets tilsvarende ottekantede rum arbejdede de 15 tegne- og maleglade billedskoleelever gennem en hel uge med symbolsk forbindelse til billedhuggerens skabende arbejde ved atelieret for 100 år siden.

Med regnbuen som tema blev der mandag produceret dekorative, vådt-i-vådt, regnbuebilleder i lyse farver. Hotel Skibelund Krat leverede en fremragende suppe til aften, og traditionen tro var der skattejagt efterfulgt af overnatning – i år med udsigt fra soveposerne til de mange regnbuemotiver, der nu hang til tørre i teltet. Gode hjælpere kom med morgenmad, og herefter gik turen på cykel til Askov i solskinsvej. Her var der parasol- og porcelænsworkshop hos kunstnerne Cecilie Bendixen og Sophus Ejler Jepsen, som tilrettelagde sommerbilledskolens program og undervisning. Det blev en produktiv og hyggelig tirsdag med introduktion til tekstilhåndværk og porcelænsmaling. Et velfortjent frikvarter opstod med frokost i det grønne – og så tilbage til arbejdet. Parasollerne blev taget i brug, efterhånden som de var færdige, for at skærme for solen. Smukke og funktionelle i al deres forskellighed! Inden turen gik tilbage til Skibelundteltet, var der indlagt et guidet besøg på Poul la Cour Museet i Askov med spændende fortælling om vindmøllens udvikling.

Onsdag gik inspirationsturen til Lurstenen mellem Malt og Brørup og på hjemvejen gennem Skibelund Krat forbi den store Navnebøg, som både blev tegnet og klatret i. Med inspiration fra Magnusstenen i mindeparken blev der i løbet af ugen dekoreret runde vikingskjolde, og torsdag skitseredes et væld af tegninger med variationer over forgrund, mellemgrund og baggrund. Eleverne udvalgte selv deres bedste skitser, som i løbet af eftermiddagen blev til 15 forskellige landskabsmalerier af Skibelundteltet og dets omgivelser. De 15 store landskabsmalerier kunne opleves ved fredagens fernisering på museet, senere som plankeværksudsmykning ved torvet i Vejen og nu på museets facade.

"Frikvarter" blev der jævnligt tid til, og her var hulebyggeri i skoven absolut et af højdepunkterne. Skibelundteltet havde i ugens løb mange funktioner, herunder arbejdsplads, kryb-i-ly for natten, materialebase, pejlemærke ved udendørs leg og ikke mindst som motiv i skitser og malerier. Både gennem leg og kreativt arbejde ved teltet, fik årets billedskoleelever nye oplevelser af landskabet. De opbyggede deres eget forhold til dette specifikke sted på kanten af krattet ved mindeparken Skibelund Krat.

Tak til Kvikly, der sponsorerede frugt gennem ugen og til Poul la Cour Museet for rundvisning. Medvirkende undervisere og medhjælpere: Sophus Ejler Jepsen, Cecilie Bendixen, Marie Strøm, Mie Kronborg-Andersen, Selma Jensen, Elin og Henning Ranum.

THE ISLANDERS FOLKBAND - SKOTSK OG IRSK FOLKEMUSIK

Koncert med let anretning fredag den 8. marts kl. 19.30 på Knudepunktet

Det er ikke første gang bandet besøger Vejen, så her er chancen for at genopleve gruppen.

The Islanders (øboerne) består af Chic Mclean fra øen Bute, Skotland og Poul Kelly fra Lincoln, England men med rødder i Galway, Irland. The Islanders optræder med og uden backingband. Denne aften vil bassisten/ gitaristen John Thomsen og percussionisten Sten Elten deltage i aftenens underholdning.

The Islanders Folkband spiller et forrygende potpourri af traditionel skotsk og irsk folkemusik. Deres optræden er krydret med glæden ved musikken, spontanitet og humor. Repertoiret spænder over den traditionelle skotske/irske musik såsom The Corries og The Dubliners til den mere moderne, populære stil som Wolfstone, Runrig og U2.

På scenen mestrer The Islanders et hav af instrumenter som guitar, bodhran, mandolin, mandola, el - bas, mundharpe, sækkepipe, tværføjte, bouzouki, tin whistles og bones. Bandet har med stor succes turneret i mange europæiske lande samt Marokko, USA, Thailand, Vietnam og Australien.

De har tillige spillet på en lang række spillesteder over hele Danmark og har kunnet opleves på Bogense-, Ravne Rock -, Bork Havn -, Tønder - og Strib festivaler. The Islanders er i fuld gang med at planlægge en turné i Canada og Spanien. De har været flittige gæster i DR TV og i Go' Morgen Danmark på TV2. Ved særlige lejligheder optræder forskellige gæster med The Islanders.

The Islanders udgav deres debutalbum "On the Rocks" i slutningen af 1999 og har efterfølgende udgivet "High and Dry" i 2001, "Live at the Queens" i 2002 samt "Once Again" i august 2005. Følgende udkom en cd i 2016. ■

**Forsalg på museet
eller tlf. 7996 6940
fra den 2. januar**
MobilePay / kontant

INDHOLD

- Sidste udkald Niels Skovgaard-udstillingen, side 3
Anders Bruun-Møller; boghandlerens billedunivers, side 4-11
Jes Nordby, side 12-13
Ordinær generalforsamling, side 14
Buketture - en møde med kunsten, planterne og naturen, side 15-17
De sidste 4 af 12 buketture, side 18-19
Forfatteraftnen med Helle Helle, side 20
Skibelundetlet - sensommeren 2018, side 21-22
Koncert med The Islanders Folkband, side 23

FORSIDEN

Anders Bruun-Møller fotograferet af sin datter Charlotte under deres rejse til Kreta først i 1970'erne.

AD NOTAM

Som følge af byggeriet på Vejen Kunstmuseum må Kunstforeningen indskrænke koncerter i 2019, og mens byggeriet varer. Vi har hidtil brugt Skibelundsalen til vores store arrangementer, men den skal under byggeriet bruges til udstillinger. Foredrag vil vi fortsat holde i museets Malerisal, mens koncerter og større arrangementer afvikles andetsteds som annonceret.

K.O.T. - Kunst omkring Toldren udgives i samarbejde mellem Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn og Vejen Kunstmuseum.

Indmeldelse af nye medlemmer til Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn kan ske på Vejen Kunstmuseum, Østergade 4, 6600 Vejen, tlf. 79 96 69 40 eller på mail: pv@vejen.dk. Kontingent for par: 350 kr. Enkelt: 175 kr.

Indbetaling af medlemskontingent til Danske Bank, reg.nr.: 1551, kontonr.: 8715633851 eller MobilePay: 99705

NYHEDSMAIL Hvis du ønsker at få tilsendt museets nyhedsbrev, og endnu ikke er på vores udsendelsesliste, så send venligst din mailadresse til: pv@vejen.dk. Så modtager du nyheder om, hvad der sker på Vejen Kunstmuseum og i Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn.

REDAKTØRER

Gunna Kjelstrøm
Engparken 6, 6580 Vamdrup
tlf. 29663896
gunna.kj@gmail.com

Marie Strøm og Teresa Nielsen
Vejen Kunstmuseum
museum@vejen.dk
www.vejenkunstmuseum.dk

LAYOUT SKABELON

www.helle-jensen.dk

Medlemmer af kunstforeningen får bladet tilsendt. Bladet ligger fremme på museet og sendes til museets samarbejdspartnere.

Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn
www.vejenkunstforening.dk

Formand Anker Ulsdal
Vester Alle 84
6600 Vejen
tlf. 61713654
anker@ulsdal.dk